TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2015. gada 12. novembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — LESD 34. un 110. pants — Direktīva 94/62/EK — 1. panta 1. punkts un 7. un 15. pants — Alkoholisko dzērienu attālināta pārdošana un transportēšana no citas dalībvalsts — Akcīzes nodoklis noteiktiem dzērienu iepakojumiem — Nodokļa atbrīvojums gadījumā, ja iepakojumi ir integrēti iepakojumu ķēdes un atgriešanas sistēmā — LESD 34., 36. un 37. pants — Prasība pēc alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecības atļaujas — Alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecības monopols — Pamatojums — Veselības aizsardzība

Lieta C-198/14

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Helsingin hovioikeus* (Helsinku Apelācijas tiesa, Somija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2014. gada 16. aprīlī un kas Tiesā reģistrēts 2014. gada 22. aprīlī, tiesvedībā

Valev Visnapuu

pret

Kihlakunnansyyttäjä ,

Suomen valtio – Tullihallitus .

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: ceturtās palātas priekšsēdētājs T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], kurš pilda piektās palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši D. Švābi [*D. Šváby*], A. Ross [*A. Rosas*], E. Juhāss [*E. Juhász*] un K. Vajda [*C. Vajda*] (referents),

ģenerāladvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*],

sekretārs I. Illēši [*I. Illéssy*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2015. gada 29. aprīļa tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *V. Visnapuu* vārdā – *P. Snell*, *oikeustieteen kandidaatti*,

— Somijas valdības vārdā – *S. Hartikainen*, pārstāvis,

— Zviedrijas valdības vārdā – *A. Falk* un *U. Persson*, pārstāves,

* Tiesvedības valoda – somu.

— Norvēģijas valdības vārdā – *T. Skjeie* un *K. Nordland Hansen*, pārstāves,

— Eiropas Komisijas vārdā – *G. Wilms*, *E. Sanfrutos Cano* un *I. Koskinen*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2015. gada 9. jūlija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt LESD 34., 36., 37. un 110. pantu, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes 1994. gada 20. decembra Direktīvas 94/62/EK par iepakojumu un izlietoto iepakojumu (OV L 365, 10. lpp.) 1. panta 1. punktu un 7. un 15. pantu.

2 Šis lūgums ir radies tiesvedībā starp *V. Visnapuu*, kurš rīkojas saskaņā ar Igaunijas tiesībām dibinātas sabiedrības *European Investment Group Oü* (turpmāk tekstā – "*EIG*") vārdā, un *Kihlakunnansyyttäjä* (iecirkņa prokurors) saistībā ar attālinātu pārdošanu un alkoholisko dzērienu piegādi Somijas patērētājiem, pārkāpjot Somijas tiesisko regulējumu, it īpaši regulējumu par akcīzes nodokli noteiktiem dzērienu iepakojumiem un par alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecību.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Saskaņā ar Direktīvas 94/62 1. panta 1. punktu šīs direktīvas mērķis ir saskaņot šobrīd atšķirīgos iepakojuma un izlietotā iepakojuma apsaimniekošanas pasākumus, lai, no vienas puses, novērstu jebkādu nelabvēlīgu ietekmi uz vidi dalībvalstīs un trešās valstīs, tādējādi nodrošinot augsta līmeņa vides aizsardzību, un, no otras puses, garantētu iekšējā tirgus sekmīgu darbību un izvairītos no tirdzniecību kavējošiem apstākļiem, kā arī no brīvas konkurences izkropļošanas vai ierobežošanas Eiropas Savienībā.

4 Minētās direktīvas 2. panta 1. punktā ir minēts, ka šī direktīva attiecas uz jebkādu Savienības tirgū laisto iepakojumu, kā arī uz visu izlietoto iepakojumu neatkarīgi no tā, vai to lieto vai izmet ražošanas, tirdzniecības, biroja, veikala, pakalpojumu, mājsaimniecības vai jebkādā citā līmenī, kā arī neatkarīgi no izmantotā materiāla.

5 Direktīvas 94/62 3. panta 1. punktā ir definēts "iepakojuma" jēdziens. Tā pirmajā daļā tostarp ir precizēts, ka šajā direktīvā "iepakojums" ir visi ražojumi, kas izgatavoti no jebkura veida materiāliem un ko izmanto, lai iepakotu, aizsargātu, pārkrautu, piegādātu vai noformētu preces, sākot ar izejvielām un beidzot ar pārstrādātām precēm, sākot ar ražotāju un beidzot ar lietotāju vai patērētāju.

6 Direktīvas 94/62 7. pantā "Nodošanas, savākšanas un reģenerācijas sistēmas" ir noteikts:

"1. Dalībvalstis paredz vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu tādu sistēmu izveidi, kas ietver:

a) lietotā iepakojuma un/vai iepakojuma atkritumu [pieņemšanu un/vai] savākšanu no patērētāja, cita galīgā [gala] lietotāja vai no atkritumu plūsmas, lai tam piemērotu visatbilstīgākās atkritumu apsaimniekošanas iespējas;

b) savāktā iepakojuma un/vai izlietotā iepakojuma atkārtotu lietošanu un reģenerāciju, ieskaitot pārstrādi,

lai sasniegtu šajā direktīvā paredzētos mērķus.

Šīm sistēmām jābūt atvērtām dalībai visiem atbilstīgo nozaru uzņēmējiem, kā arī kompetentām valsts iestādēm. Nediskriminējot tās piemēro arī importētajiem ražojumiem, tostarp sīki izstrādātus pasākumus un tarifus, ko piemēro par piekļuvi sistēmām [Nediskriminējot, tostarp arī attiecībā uz piekļuves kārtību sistēmām un iespējamiem tās tarifiem, tās piemēro arī importētajiem ražojumiem], un tām jābūt izstrādātām tā, lai neradītu šķēršļus tirdzniecībai vai brīvas konkurences izkropļojumus saskaņā ar [LESD].

2. Pasākumi, uz ko attiecas 1. punkts, ietilpst politikā, kura attiecas uz visu iepakojumu un izlietoto iepakojumu, un it īpaši ņem vērā prasības attiecībā uz patērētāju un vides veselības aizsardzību, drošumu un higiēnu, kvalitātes aizsardzību, iepakoto preču un izmantoto materiālu autentiskumu un tehniskajiem raksturlielumiem [un] uz rūpniecisko un komerciālo īpašumtiesību aizsardzību."

7 Direktīvas 94/62 15. pants "Ekonomiskie līdzekļi" ir izteikts šādā redakcijā:

"Rīkojoties saskaņā ar atbilstīgajiem Līguma noteikumiem, Padome paredz ekonomiskus līdzekļus, lai veicinātu šajā direktīvā paredzēto mērķu izpildi. Ja šādi pasākumi nav paredzēti, dalībvalstis var saskaņā ar [Savienības] vides politikas pamatprincipiem, *inter alia*, saskaņā ar "piesārņotājs maksā" principu, kā arī atbilstīgi no Līguma izrietošajiem principiem paredzēt pasākumus, lai īstenotu minētos mērķus."

Somijas tiesības

Likums par akcīzes nodokli noteiktiem dzērienu iepakojumiem

8 Saskaņā ar Likuma Nr. 1037/2004 par akcīzes nodokli noteiktiem dzērienu iepakojumiem (*eräiden juomapakkausten valmisteverosta annettu laki*, turpmāk tekstā – "Likums par akcīzes nodokli noteiktiem dzērienu iepakojumiem") 5. pantu šis nodoklis ir EUR 0,51 par katru iepakotās preces litru.

9 Saskaņā ar minētā likuma 4. pantu akcīzes nodokļa maksāšanas pienākums noteiktiem dzērienu iepakojumiem tostarp ir noregulēts Likumā Nr. 1469/1994 par akcīzes nodokli (*valmisteverotuslaki*, turpmāk tekstā – "Likums par akcīzes nodokli").

10 Saskaņā ar Likuma par akcīzes nodokli noteiktiem dzērienu iepakojumiem 6. pantu akcīzes nodoklis nav jāmaksā par dzērienu iepakojumu, kas ir integrēts spēkā esošā iepakojuma atgriešanas sistēmā. Ar "spēkā esošu iepakojuma atgriešanas sistēmu" ir jāsaprot ķīlas sistēma, saskaņā ar kuru dzērienu iepakotājs vai importētājs pats vai saskaņā ar Likumu Nr. 1072/1993 par atkritumiem (*Jätelaki*, turpmāk tekstā – "Likums par atkritumiem") vai atbilstoši Ālandes (Somija) provincē spēkā esošajās tiesību normās paredzētā veidā par dzērienu iepakojuma otrreizēju izmantošanu vai otrreizēju izlietošanu rūpējās tādējādi, ka iepakojums tiek izmantots atkārtoti vai arī kā izejviela.

Likums par akcīzes nodokli

11 Saskaņā ar Likuma par akcīzes nodokli, kas bija spēkā faktu norises laikā, šajā likumā, ja vien nav noteikts citādi, ir noregulēta akcīzes nodokļa ieturēšana īpaši alkoholam un alkoholiskajiem dzērieniem.

12 No Likuma par akcīzes nodokli 3. panta pirmās daļas izriet, ka akcīzes nodokli piemēro šī likuma 2. pantā minētajām precēm, kas ražotas Somijā vai tiek saņemtas no citas dalībvalsts, kā arī precēm, kas Somijā tiek importētas no trešām valstīm.

13 Likuma par akcīzes nodokli 10. panta pirmajā daļā ir minēts, ka, ja saistībā ar darījumu par attālinātu pārdošanu netiek noteikta par nodokļu nomaksu atbildīgā persona, tad nodokli par Somijā saņemtajām precēm maksā pārdevējs. Ja privātpersona dalībvalstī citādi nekā ar attālinātas pārdošanas palīdzību iegādājas preces, kuras Somijā ieved cita privātpersona vai tirgotājs, tad nodokli maksā privātpersona, kā arī tas, kurš piedalās preču piegādē, un tas, kura valdījumā preces Somijā atrodas. Tā paša panta piektajā daļā ir paredzēts, ka citos gadījumos, kas nav minēti iepriekš šajā tiesību normā, nodoklis ir jāmaksā tam, kurš komerciālos vai citos nolūkos saņem akcīzes preces vai kura valdījumā tās atrodas, vai arī kurš, preces saņemot, ir zinājis vai kuram uz saprātīgu novērojumu pamata bija jāzina, ka par precēm Somijā nodoklis pienācīgi nav samaksāts.

14 Likuma par akcīzes nodokli 7. panta 6. punktā attālināta pārdošana ir definēta kā pārdošana, kuras ietvaros kāds cits, nevis licenci saņēmis preču glabātavas īpašnieks vai reģistrēts vai nereģistrēts tirgotājs no citas dalībvalsts pērk akcīzes preces, kuras nosūtītājs vai kāds cits tā uzdevumā nosūta tieši vai caur citu dalībvalsti. Šī panta 6. punkta a) apakšpunktā nosūtītājs ir definēts kā tas, kurš atbilstoši minētajam 6. punktam preces pārdod Somijā.

15 Likuma par akcīzes nodokli 9. pantā tostarp ir noteikts, ka nereģistrētam tirgotājam un nodokļu maksātājam 10. panta ceturtās daļas izpratnē, kā arī nosūtītājam, kuram Somijā nav par nodokļa nomaksu atbildīgās personas, pirms preces eksportēšanas no citas dalībvalsts uz Somiju muitas dienestā ir jādeklarē nosūtāmās preces minētā likuma 25. panta izpratnē un jānodrošina no attiecīgajām precēm ieturamā nodokļa samaksa.

16 Saskaņā ar Likuma par akcīzes nodokli 18. panta pirmo daļu par precēm, kuras citā dalībvalstī tikušas saņemtas, ieturot nodokli, un kuras Somijā ieceļojusi privātpersona ved sev līdzi no citas dalībvalsts, nodokli neietur, ja šīs preces ir domātas šīs personas personiskajam patēriņam.

Likums par atkritumiem

17 Lietā svarīgo faktu norises laikā spēkā esošas dzērienu iepakojuma atgriešanas sistēmas radīšana un uzņemšana šādā sistēmā bija noteikta Likumā par atkritumiem. Saskaņā ar šī likuma 18.g panta pirmo daļu ražotājs, fasētājs vai importētājs savus pienākumus var izpildīt, apvienojoties ar citiem ražotājiem vai uzņēmējiem, izveidojot asociāciju vai fondu ar juridiskas personas statusu – kā ražotāju apvienība, pievienojoties šādai asociācijai vai ar to noslēdzot vienošanos.

18 Likuma par atkritumiem 18.g panta otrajā daļā ir noteikts, ka pienākumi ražotāju apvienībā ražotāju un citu iespējamo uzņēmēju starpā tiek sadalīti taisnīgi, ņemot vērā darbības veidu un apjomu un neradot šķēršļus tirdzniecībai vai konkurences izkropļojumus. Ražotāju apvienība kā akcionāru, dalībnieku vai līgumslēdzēju ar tādiem pašiem nosacījumiem kā apvienībā jau integrētajiem ražotājiem uzņem jebkuru jaunu ražotāju, kuram tā nelielā ražošanas apjoma vai cita iemesla dēļ vienam pašam būtu ekonomiski neizdevīgi nodrošināt iepakojuma atkārtotu lietošanu, reģenerāciju un cita veida atkritumu administrēšanu.

Alkohola likums

19 Alkohola likuma Nr. 1143/1994 (*alkoholilaki*, turpmāk tekstā – "Alkohola likums") 1. pantā ir noteikts, ka šī likuma mērķis ir izvairīties no alkohola negatīvas ietekmes uz sabiedrību, sociālo dzīvi un veselību, kontrolējot alkohola patēriņu.

20 Saskaņā ar Alkohola likuma 8. pantu bez īpašas atļaujas ir atļauts importēt alkoholiskos dzērienus, kas paredzēti personiskajam patēriņam vai komerciāliem vai profesionāliem nolūkiem, un importēšanas personiskam patēriņam sistēma ir precizēta šī likuma 10. pantā. Minētā likuma 8. pantā vēl ir precizēts, ka tiem, kas alkoholiskos dzērienus importē komerciālos vai profesionālos nolūkos, to darbībai ir nepieciešama īpaša atļauja importēt alkoholiskos dzērienus, kāda ir paredzēta šajā likumā.

21 Attiecībā uz alkoholiskajiem dzērieniem, kas paredzēti personiskajam patēriņam, uz ko neattiecas prasība par atļauju, iesniedzējtiesa uzsver, ka Somijas iestādes dažādās vadlīnijās un paziņojumos ir precizējušas, ka, ja privātpersona no ārvalstīm pasūtina alkoholiskos dzērienus, tad īpašumtiesībām, neapstrīdami, būtu jāpāriet uz pasūtītāju, pirms dzērieni personiskajam patēriņam ir ievesti. Šajā gadījumā tiek prasīts, lai pasūtītājs dzērienus piegādātu pats vai nodrošinātu atsevišķu, no pārdevēja nošķirtu transportu.

22 Alkohola likuma 13. panta pirmajā daļā ir noteikts, ka, izņemot šā likuma 14. pantā paredzētos izņēmumus, alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecības monopols pieder *Alko Oy* (turpmāk tekstā – "*Alko*").

23 Saskaņā ar Alkohola likuma 13. panta otro daļu *Alko* ir tiesības nodarboties ar šīs tiesību normas pirmajā daļā minēto alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecību tikai iestāžu licencētos alkoholisko dzērienu veikalos, kas ir atbilstoši vietas ziņā, ļaujot efektīvi veikt uzraudzību.

24 Saskaņā ar Alkohola likuma 13. panta trešo daļu, neraugoties uz šī panta otrās daļas noteikumiem, *Alko* var nodarboties ar alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecību, tos nosūtot klientam vai pircējam saskaņā ar noteikumiem, kas pieņemti ar dekrētu.

25 Ar Alkohola likuma 14. pantu ir iedibināti divi izņēmumi alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecības monopolā, kas pieder *Alko*.

26 Alkohola likuma 14. panta pirmajā daļā ir noteikts, ka alkoholiskos dzērienus, kuri saražoti rūgšanas procesā un kuru sastāvā ir ne vairāk par 4,7 tilp. % etilspirta, mazumtirdzniecībā drīkst tirgot ne tikai *Alko*, bet arī jebkura cita persona, kas ir saņēmusi kompetentās iestādes mazumtirdzniecības atļauju.

27 Saskaņā ar minētā 14. panta otro daļu alkoholiskos dzērienus, kuri saražoti rūgšanas procesā un kuru sastāvā ir ne vairāk par 13 tilp. % etilspirta, mazumtirdzniecībā drīkst tirgot *Alko*, kā arī jebkura persona, kam kompetentā iestāde ir atļāvusi ražot attiecīgo izstrādājumu, atbilstoši nosacījumiem, kurus paredz Sociālo lietu un veselības ministrija.

28 Tā paša panta trešajā daļā ir paredzēts, ka alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecības atļauja var tikt piešķirta ikvienai personai, saistībā ar kuru tiek uzskatīts, ka tā atbilst vajadzīgajiem nosacījumiem un tai piemīt vajadzīgā uzticamība.

29 Alkohola likuma 14. panta ceturtajā daļā ir precizēts, ka ar šī panta pirmajā un otrajā daļā minēto mazumtirdzniecību var nodarboties tikai iestāžu licencētās pārdošanas vietās, kas atbilst nosacījumiem par pārdošanas vietu un telpu, kā arī funkcionēšanu un tam, kur pārdošana tiek organizēta, lai būtu iespējams veikt efektīvu uzraudzību.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

30 *EIG*, kuras juridiskā adrese ir Igaunijā un ko kontrolē *V. Visnapuu*, administrēja Interneta vietni "www.alkotaxi.eu", ar kuras starpniecību Somijas pilsoņi varēja iegādāties dažādu ražotāju vieglos un stipros alkoholiskos dzērienus. Pēc tam, kad klienti savus pirkumus bija apmaksājuši *EIG*, šis uzņēmums daļai klientu nodrošināja viņu iegādāto alkoholisko dzērienu piegādi mājās no Igaunijas uz Somiju.

31 *EIG* ievestos alkoholiskos dzērienus nebija deklarējis Somijas muitā, tādēļ akcīzes nodoklis vispār netika noteikts. *EIG* nebija iecēlis par nodokļa nomaksu atbildīgo personu Likuma par akcīzes nodokli 7. panta septītās daļas izpratnē, kurai Somijas muita būtu atļāvusi samaksāt akcīzes nodokli par Somijā saņemtām precēm. *EIG* arī nebija paziņojis par nosūtāmajām precēm un nebija nodrošinājis akcīzes nodokļa samaksu pirms preču nosūtīšanas uz Somiju. *EIG* nebija arī samaksājis dzērienu iepakojuma

nodokli par mazumtirdzniecībā pārdoto [preču] iepakojumu. Visbeidzot, attiecībā uz piegādi pircējam pēc alkoholisko dzērienu ievešanas *EIG* nebija vairumtirgotāja vai mazumtirgotāja atļaujas saskaņā ar Alkohola likuma 8. pantu.

32 Pamatojoties uz iecirkņa prokurora izvirzīto apsūdzību, *Helsingin käräjäoikeus* (Helsinku Pirmās instances tiesa) uzskatīja par pierādītu, ka *EIG* darbības laikā no 2009. gada 24. jūnija līdz 18. augustam nav ieturēts akcīzes nodoklis par Somijā ievestiem 4 507,30 litriem alus, 1 499,40 litriem sidra, 238,70 litriem vīna un 3 450,30 litriem spirtoto dzērienu. Nesamaksātais akcīzes nodoklis par alkoholiskajiem dzērieniem kopā bija EUR 23 144,89, un nesamaksātā dzērienu iepakojuma nodokļa apmērs bija EUR 5 233,52, kopā – EUR 28 378,40.

33 Vēl minētā tiesa konstatēja, ka *V. Visnapuu* iepriekšminēto alkoholisko dzērienu daudzumu bija vedis no Igaunijas uz Somiju un Somijā to pārdevis. Tādēļ šī tiesa par nopietnu izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un Alkohola likuma neievērošanu piesprieda *V. Visnapuu* brīvības atņemšanu uz astoņiem mēnešiem nosacīti. Turklāt *V. Visnapuu* tika piespriests Somijas valstij samaksāt nesamaksātos nodokļus EUR 28 378,40 apmērā ar procentiem, kā arī piesprieda viņam segt tiesāšanas izdevumus.

34 Apelācijas sūdzībā iesniedzējtiesā *V. Visnapuu*, pirmkārt, prasīja atcelt piespriesto sodu un, otrkārt, atlīdzināt zaudējumus un samaksātos tiesāšanās izdevumus ar procentiem. Pakārtoti viņš pieprasīja iesniedzējtiesai vērsties Eiropas Savienības Tiesā prejudiciāla nolēmuma saņemšanai.

35 Iesniedzējtiesa uzsver, ka apelācijas tiesvedībā nav strīda par faktu norisi. Somijas klienti *EIG* interneta vietnē pasūtināja alkoholiskos dzērienus, un *V. Visnapuu* kā *EIG* pārstāvis daļai no klientiem piegādāja šos dzērienus, tos no Igaunijas importējot uz Somiju, lai gan viņam nebija atļaujas saskaņā ar Alkohola likuma 8. panta pirmo daļu. *EIG*, kurš nebija ieviesis alkohola iepakojuma otrreizējas pārstrādes vai otrreizējas izmantošanas sistēmu vai šādai sistēmai arī nebija pievienojies, minētos alkoholiskos dzērienus nebija deklarējis muitā, kad tie bija nonākuši galamērķī, un tādējādi akcīzes nodoklis vispār netika ieturēts. Apelācijas tiesvedībā nav strīda arī par to, ka *V. Visnapuu* minētos, *Helsingin käräjäoikeus* (Helsinku Pirmās instances tiesa) konstatētos alkoholisko dzērienu apjomus ir importējis un nav samaksājis tās taisītajā spriedumā minētos nodokļus.

36 Iesniedzējtiesa uzskata, ka valsts tiesību aktu piemērošana pamatlietā rada virkni jautājumu Savienības tiesību kontekstā, kuri atšķiras atkarībā no tā, uz ko tie attiecas, pirmkārt, regulējumu par akcīzes nodokli noteiktiem dzērienu iepakojumiem vai, otrkārt, prasību par mazumtirdzniecības atļauju alkoholisko dzērienu importam to pārdošanai mazumtirdzniecībā Eiropā.

37 Šādos apstākļos *Helsingin hovioikeus* (Helsinku Apelācijas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai Somijas tiesiskais regulējums par akcīzes nodokli noteiktiem dzērienu iepakojumiem, saskaņā ar kuru šāds nodoklis tiek ieturēts, ja iepakojums nav iekļauts nodošanas sistēmā, ir jāvērtē, ņemot vērā LESD 110. pantu, nevis LESD 34. pantu? Vai nodošanas sistēmai ir jābūt depozīta sistēmai, kurā dzērienu iepakotājs vai importētājs, rīkojoties viens pats vai Somijas Likumā par atkritumiem vai atbilstošos Ālandu salās [Somija] spēkā esošos noteikumos paredzētā veidā, par dzērienu iepakojuma otrreizēju izmantošanu vai otrreizēju lietošanu rūpējas tādējādi, ka iepakojums tiek lietots atkārtoti vai izmantots kā izejviela?

2) Ja uz pirmo jautājumu atbilde ir apstiprinoša, vai minētais tiesiskais regulējums ir saderīgs ar Direktīvas 94/62 1. panta 1. punktu un 7. un 15. pantu, ņemot vērā arī LESD 110. pantu?

3) Ja uz pirmo jautājumu atbilde ir noliedzoša, vai iepriekš minētais tiesiskais regulējums ir saderīgs ar Direktīvas 94/62 1. panta 1. punktu un 7. un 15. pantu, ņemot vērā arī LESD 34. pantu?

4) Ja uz trešo jautājumu atbilde ir noliedzoša, vai Somijas tiesiskais regulējums par dzērienu iepakojuma nodokli ir uzskatāms par pieļaujamu saskaņā ar LESD 36. pantu?

5) Vai prasība par to, ka personai, kura alkoholiskos dzērienus izmanto komerciāliem nolūkiem, savai ar importējamiem alkoholiskiem dzērieniem saistītajai darbībai ir vajadzīga īpaša mazumtirdzniecības atļauja, ja pircējs Somijā ar interneta starpniecību vai kā citādi ar attālinātas pārdošanas palīdzību ir iegādājies alkoholiskos dzērienus no pārdevēja, kurš darbojas citā dalībvalstī, un dzērienus pārdevējs piegādā uz Somiju, var tikt uzskatīta par monopola pastāvēšanu vai daļu no monopola darbības, kas nozīmē, ka tai pretrunā nav LESD 34. panta noteikumi, bet tā ir jāvērtē LESD 37. panta kontekstā?

6) Ja uz piekto jautājumu atbilde ir apstiprinoša, vai prasība par atļauju ir saderīga ar nosacījumiem par komerciālu valsts monopolu saskaņā ar LESD 37. pantu?

7) Ja uz piekto jautājumu atbilde ir noliedzoša un šādā gadījumā ir jāpiemēro LESD 34. pants, vai Somijas tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru, pasūtot alkoholiskos dzērienus no ārvalsts ar interneta starpniecību vai kā citādi ar attālinātas pārdošanas palīdzību, dzērienu imports personiskam patēriņam ir atļauts tikai tad, ja pasūtītājs pats vai no pārdevēja neatkarīga trešā persona importē alkoholiskos dzērienus, un saskaņā ar kuru pretējā gadījumā tiek pieprasīta importa atļauja saskaņā ar Alkohola likumu, ir ar LESD 34. pantu nesaderīgs importa kvantitatīvais ierobežojums vai pasākums ar līdzvērtīgu iedarbību?

8) Ja atbilde uz iepriekšējo jautājumu ir apstiprinoša, vai šāds tiesiskais regulējums ir atzīstams par pamatotu un samērīgu attiecībā uz cilvēka veselības un dzīvības aizsardzību?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

38 Atsevišķi būtu jāvērtē pirmais līdz ceturtais jautājums, kas attiecas uz regulējumu par akcīzes nodokli noteiktiem dzērienu iepakojumiem, un piektais līdz astotais jautājums, kuri attiecas uz prasību par mazumtirdzniecības atļauju alkoholisko dzērienu importam to pārdošanai mazumtirdzniecībā Eiropā.

Par pirmo līdz ceturto jautājumu

39 Uzdodama pirmo līdz ceturto jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LESD 34. un 110. pants, kā arī Direktīvas 94/62 1. panta 1. punkts un 7. un 15. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar tiem netiek pieļauts tāds dalībvalsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā minētais, ar kuru tiek noteikts akcīzes nodoklis noteiktiem dzērienu iepakojumiem, bet kurā ir paredzēts nodokļa atbrīvojums, ja šis iepakojums ir integrēts spēkā esošā iepakojuma atgriešanas sistēmā.

Par Līguma noteikumu piemērojamību

40 Tā, kā pirmais līdz ceturtais jautājums attiecas gan uz Direktīvas 94/62, gan arī Līguma noteikumiem, ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ikviens valsts pasākums jomā, kurā ir veikta izsmeļoša saskaņošana Savienības līmenī, ir jāizvērtē, ņemot vērā šī saskaņošanas pasākuma normas, nevis primāro tiesību aktu normas (spriedums *UNIC* un *Uni.co.pel*, C-95/14, EU:C:2015:492, 33. punkts un tajā minētā judikatūra).

41 Tādējādi ir jāizvērtē, vai ar Direktīvas 94/62 1. panta 1. punktu un 7. un 15. pantu veiktā saskaņošana ir izsmeļoša.

42 Tālab Tiesai šie noteikumi ir jāinterpretē, ņemot vērā ne tikai to tekstu, bet arī kontekstu un attiecīgā tā tiesiskā regulējuma mērķus, kurā šie noteikumi ir ietverti (spriedums *UNIC* un *Uni.co.pel*, C-95/14, EU:C:2015:492, 35. punkts un tajā minētā judikatūra).

43 Saskaņā ar Direktīvas 94/62 1. panta 1. punktu šīs direktīvas mērķis ir saskaņot šobrīd atšķirīgos iepakojuma un izlietotā iepakojuma apsaimniekošanas pasākumus, lai, no vienas puses, novērstu jebkādu nelabvēlīgu ietekmi uz vidi dalībvalstīs un trešās valstīs, tādējādi nodrošinot augsta līmeņa vides aizsardzību, un, no otras puses, garantētu iekšējā tirgus sekmīgu darbību un izvairītos no tirdzniecību kavējošiem apstākļiem, kā arī no brīvas konkurences izkropļošanas vai ierobežošanas Savienībā.

44 Tiesai jau ir bijusi iespēja spriest, ka Direktīvas 94/62 5. pantā nav veikta valstu sistēmu iepakojuma atkārtotas lietošanas veicināšanai izsmeļoša saskaņošana (šajā ziņā skat. spriedumus *Radlberger Getränkegesellschaft* un *S. Spitz*, C-309/02, EU:C:2004:799, 56. punkts, kā arī Komisija/Vācija, C-463/01, EU:C:2004:797, 44. punkts). Šajā sakarā Tiesa it īpaši ir norādījusi, ka ar minēto 5. pantu dalībvalstīm ir ļauts veicināt tikai tādas iepakojuma atkārtotas lietošanas sistēmas, kas "atbilst Līgumam" (skat. spriedumus *Radlberger Getränkegesellschaft* un *S. Spitz*, C-309/02, EU:C:2004:799, 58. punkts, kā arī Komisija/Vācija, C-463/01, EU:C:2004:797, 46. punkts).

45 Tāpat Direktīvas 94/62 7. panta 1. punkta otrajā daļā ir noteikts, ka iepakojuma atgriešanas un/vai savākšanas sistēmas, kā arī atkārtotas lietošanas sistēmas, nediskriminējot, tostarp arī attiecībā uz piekļuves kārtību sistēmām un iespējamiem tās tarifiem, piemēro arī importētajiem ražojumiem un tām jābūt izstrādātām tā, lai neradītu šķēršļus tirdzniecībai vai brīvas konkurences izkropļojumus "saskaņā ar Līgumu".

46 Tādējādi un neraugoties uz Direktīvas 94/62 5. pantu, tās 7. pantā nav veikta izsmeļoša saskaņošana, bet tieši otrādi – tajā ir atsauce uz attiecīgajiem Līguma noteikumiem.

47 Attiecībā uz Direktīvas 94/62 15 pantu – tajā nav veikta saskaņošana, bet Padomei ir paredzēta iespēja paredzēt ekonomiskus līdzekļus, lai veicinātu šajā direktīvā paredzēto mērķu izpildi, vai, ja tādu nav, dalībvalstīm ir dota iespēja rīkoties "atbilstīgi no Līguma izrietošajiem principiem". Tā šajā tiesību normā ir arī noteikta prasība piemērot atbilstošos Līguma noteikumus.

48 No iepriekšminētā izriet, ka Direktīvas 94/62 1. panta 1. punktā un 7. un 15. pantā veiktā saskaņošana, kā to savu secinājumu 75. punktā ir uzsvēris ģenerāladvokāts, nav pilnīga. Tādēļ valstu pasākumi, ar kuriem tiek īstenoti šie panti, ir jāvērtē, ņemot vērā ne tikai šīs direktīvas noteikumus, bet arī atbilstošās primāro tiesību normas.

Par LESD 34. vai 110. panta piemērojamību

49 Tā kā valsts pasākumi, ar kuriem tiek īstenoti Direktīvas 94/62 1. panta 1. punkts un 7. un 15. pants, ir jāvērtē, ņemot vērā atbilstošās primāro tiesību normas, ir jānosaka, vai tāds tiesiskais regulējumus kā pamatlietā aplūkotais, ar kuru noteiktam iepakojumam tiek ieviests akcīzes nodokli, ir jāvērtē, ņemot vērā LESD 34. un/vai 110. pantu. *V. Visnapuu*, Somijas valdība un Eiropas Komisija uzskata, ka šis tiesiskais regulējums ir jāvērtē LESD 110. panta kontekstā.

50 Tiesa jau vairākkārt ir nospriedusi, ka LESD 34. un 110. panta piemērošanas jomas ir savstarpēji izslēdzošas. No pastāvīgās judikatūras izriet, ka LESD 34. panta piemērošanas jomā neietilpst šķēršļi, kas minēti citos speciālos noteikumos, un ka uz finansiāla rakstura šķēršļiem, kas paredzēti LESD 110. pantā, neattiecas LESD 34. pantā paredzētais aizliegums (skat. it īpaši spriedumu *Tatu*, C-402/09, EU:C:2011:219, 33. punkts).

51 Finanšu slogs ir iekšējais nodoklis LESD 110. panta izpratnē, ja tas izriet no vispārējas iekšējo nodokļu sistēmas, kas sistemātiski tiek piemērota konkrētām preču grupām, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem, neatkarīgi no preces izcelsmes vai galamērķa (skat. it īpaši spriedumus *Koornstra*, C-517/04, EU:C:2006:375, 16. punkts, kā arī *Stadtgemeinde Frohnleiten* un *Gemeindebetriebe Frohnleiten*, C-221/06, EU:C:2007:657, 31. punkts).

52 Šajā gadījumā no šī sprieduma 8.–10. punkta izriet, ka pamatlietā aplūkotajā tiesiskajā regulējumā ir paredzēts akcīzes nodoklis noteiktam iepakojumam, kas ir EUR 0,51 par katru iepakotās preces litru, bet šis akcīzes nodoklis nav jāmaksā par dzērienu iepakojumu, kas integrēts spēkā esošā iepakojuma atgriešanas sistēmā.

53 Šo iezīmju gaismā ir jākonstatē, ka, pirmkārt, pamatlietā aplūkotais akcīzes nodoklis ir finanšu slogs, kas izriet no vispārējas iekšējo nodokļu sistēmas, kas sistemātiski tiek piemērota konkrētai preču grupai, proti, dzērienu iepakojumam. Šai sakarā Tiesai jau ir bijusi iespēja nospriest, ka apglabāšanai domātie atkritumi ir jāuzskata par ražojumiem LESD 110. panta izpratnē (spriedums *Stadtgemeinde Frohnleiten* un *Gemeindebetriebe Frohnleiten*, C-221/06, EU:C:2007:657, 36.–38. punkts). Tādēļ akcīzes nodoklis noteiktiem dzērienu iepakojumiem ir uzskatāms par tādu, kas šīs tiesību normas izpratnē attiecas uz precēm.

54 Otrkārt, no iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka šis akcīzes nodoklis attiecas uz dzērienu iepakojumiem, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem, neatkarīgi no preces izcelsmes vai galamērķa. Šis akcīzes nodoklis faktiski attiecas gan uz vietējo dzērienu, gan arī importēto dzērienu iepakojumu, ja šis iepakojums nav ticis integrēts spēkā esošā iepakojuma atgriešanas sistēmā.

55 No iepriekšminētā izriet, ka tāds akcīzes nodoklis noteiktiem dzērienu iepakojumiem kā pamatlietā aplūkotais ir iekšējs nodoklis LESD 110. panta izpratnē. Saskaņā ar šī sprieduma 50. punktā atgādināto judikatūru šāds akcīzes nodoklis ir jāvērtē, ņemot vērā LESD 110. pantu, izslēdzot LESD 34. panta piemērošanu.

Par LESD 110. panta interpretāciju

56 Somijas valdība un Komisija uzskata, ka tāds tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, ar kuru tiek ieviests akcīzes nodoklis noteiktiem dzērienu iepakojumiem, ir saderīgs ar LESD 110. pantu. Savukārt *V. Visnapuu* uzsver, ka šis tiesiskais regulējums ir diskriminējošs un pretrunā LESD 110. pantam, jo pārdevējs, kurš rīkojas citā dalībvalstī, faktiski nevar pievienoties spēkā esošai iepakojuma atgriešanas sistēmai.

57 Saskaņā ar LESD 110. panta pirmo daļu dalībvalstis citu dalībvalstu ražojumiem tieši vai netieši neuzliek iekšējos nodokļus – lai kādi tie arī būtu –, kas ir lielāki par tiem, kuri tieši vai netieši tiek uzlikti līdzīgiem vietējiem ražojumiem. Atbilstoši šīs tiesību normas otrajai daļai dalībvalstis turklāt neuzliek citu dalībvalstu ražojumiem tādus iekšējos nodokļus, kas netieši aizsargā citus ražojumus.

58 Pamatlietā ne no viena Tiesai iesniegtā lietas materiāla neizriet, ka Likums par akcīzes nodokli noteiktiem dzērienu iepakojumiem būtu tāds, ar kuru netieši tiktu aizsargāti vietējie ražojumi, kas nav dzērienu iepakojumi, LESD 110. panta otrās daļas izpratnē. Tādēļ Tiesas vērtējums ir jāierobežo līdz šī panta pirmajai daļai un jāpārbauda, vai nodoklis, kas tiek uzlikts importētajiem dzērienu iepakojumiem kā akcīzes nodoklis, ir lielāks par nodokli, kāds tiek uzlikts vietējiem dzērienu iepakojumiem.

59 Saskaņā ar iedibināto judikatūru LESD 110. panta pirmā daļa ir pārkāpta, ja nodoklis, ar ko tiek aplikta importētā prece, un nodoklis, ar ko tiek aplikta līdzīga vietējā prece, tiek aprēķināts atšķirīgi un ievērojot atšķirīgu kārtību un tā rezultātā vismaz atsevišķos gadījumos importētā prece tiek aplikta ar

lielāku nodokli. Tādējādi, piemērojot šo normu, akcīzes nodoklis, kas tiek uzlikts citu dalībvalstu izcelsmes precēm, nedrīkst būt lielāks par nodokli līdzīgām vietējām precēm (spriedums *Brzeziński*, C-313/05, EU:C:2007:33, 29. punkts un tajā minētā judikatūra).

60 Pamatlietā Somijas valdība un Komisija pamatoti norāda, ka akcīzes nodokļa noteiktiem dzērienu iepakojumiem ieturēšanas kārtība, proti, apmērs, bāze un atbrīvojuma nosacījumi, ir identiski uzskaitīti citu dalībvalstu izcelsmes dzērienu iepakojumam un līdzīgiem vietējiem produktiem. Tādējādi un kā to savu secinājumu 79. un 80. punktā ir uzsvēris arī ģenerāladvokāts – šajā gadījumā nav vērojama nekāda tieša diskriminācija, kas skartu citu dalībvalstu izcelsmes dzērienu iepakojumus LESD 110. panta pirmās daļas izpratnē.

61 *V. Visnapuu* tomēr uzsver, ka nosacījumi, lai saņemtu nodokļa atbrīvojumu tādēļ, ka dzērienu iepakojumi ir integrēti spēkā esošā iepakojuma atgriešanas sistēmā, ir netieši diskriminējoši, jo pārdevējs attālinātas pārdošanas gadījumā, veicot e-komerciju no citas dalībvalsts, vispār to nevar izmantot.

62 Šī argumenta atbalstam *V. Visnapuu* uzsver, ka pievienošanās nodošanas sistēmai pārdevējam attālinātā pārdošanā, veicot e-komerciju no citas dalībvalsts, ir neiespējama lielo izmaksu dēļ, it īpaši pienākuma uz dzērienu iepakojuma paredzēt noteiktas norādes un pienākuma paredzēt garantiju un samaksāt dalības maksu dēļ. *V. Visnapuu* piebilst, ka savas iepakojuma atgriešanas sistēmas izveide mazam e-komercijas uzņēmumam nav ekonomiski izdevīga nemainīgo šādas sistēmas izmaksu dēļ.

63 Šai sakarā ir jānorāda, ka *V. Visnapuu* minētās grūtības, pat ja tās būtu pierādāmas, nepamato atšķirību attieksmē pret citu dalībvalstu izcelsmes dzērienu iepakojumiem un līdzīgiem vietējiem ražojumiem LESD 110. panta pirmās daļas izpratnē. Faktiski no šādām grūtībām, ar ko saskaras mazais uzņēmējs, kas nodarbojas ar attālinātu pārdošanu, lai pievienotos iepakojuma atgriešanas sistēmai vai lai šādu sistēmu radītu, nevar tikt izsecināts, ka citu dalībvalstu izcelsmes dzērienu iepakojumi ir mazāk piemēroti, lai saņemtu nodokļa atbrīvojumu, kurš ir paredzēts integrēšanās šādā sistēmā gadījumā, un tādējādi tiem tiek piemērots lielāks nodoklis nekā līdzīgiem vietējiem produktiem.

64 Turklāt – kā to tiesas sēdē uzsvēra Somijas valdība un savu secinājumu 89.–91. punktā ir uzsvēris ģenerāladvokāts, šādas grūtības ir vienlīdz gan mazajiem uzņēmējiem, kas veic uzņēmējdarbību Somijā, gan tiem, kas to dara citā dalībvalstī.

65 No iepriekšminētā izriet, ka ar LESD 110. pantu tiek pieļauts tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, ar ko tiek ieviests akcīzes nodoklis noteiktiem dzērienu iepakojumiem.

Par Direktīvas 94/62 1. panta 1. punktu un 7. un 15. pantu

66 Iesniedzējtiesa Tiesai jautā arī, vai ar Direktīvas 94/62 1. panta 1. punktu un 7. un 15. pantu netiek pieļauts tāds tiesiskais regulējums kā pamatlietā minētais, ar ko tiek ieviests akcīzes nodoklis noteiktiem dzērienu iepakojumiem. Somijas valdība un Komisija uzsver, ka šis tiesiskais regulējums atbilst Direktīvas 94/62 noteikumiem.

67 Vispirms ir jānorāda, ka dzērienu iepakojumi ir "iepakojumi" Direktīvas 94/62 3. panta 1. punkta izpratnē un tādējādi saskaņā ar tās 2. panta 1. punktu ietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā.

68 Katrā ziņā Tiesa konstatē, ka neviens no Direktīvas 94/62 1. panta 1. punkta un 7. un 15. panta noteikumiem neaizliedz tādu tiesisko regulējumu kā pamatlietā aplūkotais, ar kuru tiek ieviests akcīzes nodoklis noteiktiem dzērienu iepakojumiem.

69 Attiecībā uz Direktīvas 94/62 7. panta 1. punkta otro daļu – tajā ir noteikta prasība, ka iepakojuma atgriešanas un/vai savākšanas sistēmas, kā arī atkārtotas lietošanas sistēmas nediskriminējot piemēro arī importētajiem ražojumiem un tām jābūt izstrādātām tā, lai neradītu šķēršļus tirdzniecībai vai brīvas konkurences izkropļojumus saskaņā ar Līgumu.

70 Neraugoties uz to, ir jānorāda, ka šis pienākums attiecas uz šādu sistēmu funkcionēšanu, nevis uz tādu akcīzes nodokļa noteiktiem dzērienu iepakojumiem sistēmu kā pamatlietā aplūkotā, turklāt šī sprieduma 63. punktā arī tika konstatēts, ka tā nekādi nav diskriminējoša attiecībā uz citu dalībvalstu izcelsmes dzērienu iepakojumiem.

71 Turklāt Somijas valdība šai sakarā uzsvēra, ka Likuma par atkritumiem 18.g panta otrajā daļā ir noteikts, ka pienākumi ražotāju apvienībā ražotāju un citu iespējamo uzņēmēju starpā tiek sadalīti taisnīgi, ņemot vērā darbības veidu un apjomu un neradot šķēršļus tirdzniecībai vai konkurences izkropļojumus. Šajā tiesību normā ir arī noteikts pienākums ražotāju apvienībai kā akcionāru, dalībnieku vai līgumslēdzēju ar tādiem pašiem nosacījumiem kā apvienībā jau integrētajiem ražotājiem uzņemt jebkuru jaunu ražotāju, kuram tā nelielā ražošanas apjoma vai cita iemesla dēļ vienam pašam ekonomiski neizdevīgi būtu nodrošināt iepakojuma atkārtotu lietošanu, reģenerāciju un cita veida atkritumu administrēšanu.

72 Attiecībā uz Direktīvas 94/62 15. pantu – saskaņā ar to Padomei ir ļauts ieviest "ekonomiskus līdzekļus, lai veicinātu šajā direktīvā paredzēto mērķu izpildi". Ja šādus pasākumus Padome neievieš, "dalībvalstis var saskaņā ar [Savienības] vides politikas pamatprincipiem, *inter alia*, saskaņā ar "piesārņotājs maksā" principu, kā arī atbilstīgi no Līguma izrietošajiem principiem paredzēt pasākumus, lai īstenotu minētos mērķus".

73 Tāds tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, ar kuru tiek ieviests akcīzes nodoklis noteiktiem dzērienu iepakojumiem, var tikt kvalificēts kā dalībvalsts noteikts pasākums, kas attiecas uz Direktīvā 94/62 paredzēto mērķu izpildi šīs direktīvas 15. panta izpratnē. Kā to apstiprinājusi Somijas valdība – šis tiesiskais regulējums mudina uzņēmēju pievienoties dzērienu iepakojumu atgriešanas sistēmai vai radīt savu iepakojuma atgriešanas sistēmu, lai tādējādi izvairītos no šī akcīzes nodokļa maksāšanas.

74 Saskaņā ar Direktīvas 94/62 15. pantu šāds pasākums ir jāpieņem saskaņā ar [Savienības] vides politikas pamatprincipiem, *inter alia*, saskaņā ar "piesārņotājs maksā" principu, kā arī atbilstīgi no Līguma izrietošajiem principiem. Somijas valdība tiesas sēdē pamatoti ir precizējusi, ka ar pamatlietā aplūkoto tiesisko regulējumu tiek īstenots "piesārņotājs maksā" princips, jo akcīzes nodoklis ir jāmaksā uzņēmējiem, kuri nepieder dzērienu iepakojumu atgriešanas sistēmai. Turklāt jau ir ticis konstatēts, ka šāds tiesiskais regulējums ir saderīgs ar pienākumiem, kas izriet no LESD 110. panta.

75 No iepriekš minētā izriet, ka Direktīvas 94/62 1. panta 1. punkts un 7. un 15. pants neliedz tādu tiesisko regulējumu kā pamatlietā minētais, ar kuru tiek ieviests akcīzes nodoklis noteiktiem dzērienu iepakojumiem.

76 Ņemot vērā visus iepriekšminētos apsvērums, uz pirmo līdz ceturto jautājumu ir jāatbild, ka LESD 110. pants, kā arī Direktīvas 94/62 1. panta 1. punkts un 7. un 15. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie neaizliedz tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu kā pamatlietā aplūkotais, ar kuru tiek ieviests akcīzes nodoklis noteiktiem dzērienu iepakojumiem, bet paredzēts atbrīvojums no šāda nodokļa gadījumā, ja šie iepakojumi ir integrēti spēkā esošā iepakojuma atgriešanas sistēmā.

Par piekto līdz astoto jautājumu

77 Uzdodama piekto līdz astoto jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LESD 34., 36. un 37. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie aizliedz tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu kā pamatlietā aplūkotais, saskaņā ar kuru vienā dalībvalstī uzņēmējdarbību veicošam pārdevējam ir jāsaņem mazumtirdzniecības atļauja alkoholisko dzērienu importam, lai tos mazumtirdzniecībā pārdotu patērētājiem otrā dalībvalstī, ja šis pārdevējs nodrošina šo dzērienu transportēšanu vai to uztic trešai personai.

Par LESD 34. vai 37. panta piemērojamību

78 Vispirms jānosaka, vai prasība pēc pamatlietā aplūkotās atļaujas ir jāvērtē, ņemot vērā LESD 34. vai 37. pantu.

79 Tālab būtu jāapkopo tiesiskā regulējuma un faktu konteksts pamatlietā.

80 Ar Alkohola likuma 13. pantu ir ieviests komerciāls monopols, kam tiek piešķirtas ekskluzīvas tiesības alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecībai Somijā. Šis monopols ir ticis uzticēts *Alko*.

81 Tomēr Alkohola likuma 14. pantā ir noteiktas divas atkāpes no *Alko* uzticētā monopola. Saskaņā ar šī panta pirmo daļu alkoholiskos dzērienus, kuri saražoti rūgšanas procesā un kuru sastāvā ir ne vairāk kā 4,7 tilp. % etilspirta, mazumtirdzniecībā drīkst tirgot ne tikai *Alko*, bet arī jebkura cita persona, kas ir saņēmusi kompetentās iestādes mazumtirdzniecības atļauju. Atbilstoši minētā panta otrajai daļai alkoholiskos dzērienus, kuri saražoti rūgšanas procesā un kuru sastāvā ir ne vairāk par 13 tilp. % etilspirta, mazumtirdzniecībā drīkst tirgot *Alko*, kā arī jebkura persona, kam kompetentā iestāde ir atļāvusi ražot attiecīgo izstrādājumu, atbilstoši nosacījumiem, kurus paredz Sociālo lietu un veselības ministrija.

82 Saskaņā ar Alkohola likuma 8. pantu tiem, kas ar alkoholiskiem dzērieniem rīkojas komerciālos vai profesionālos nolūkos, šādai darbībai ir nepieciešama īpaša atļauja importēt alkoholiskos dzērienus, kāda ir paredzēta šajā likumā. Atbilstoši Somijas valdības apsvērumiem Alkohola likuma 8. pantā minētā īpašā atļauja var būt šī likuma 14. panta pirmajā daļā minētā mazumtirdzniecības atļauja.

83 Attiecībā uz pamatlietu nav strīda, ka nedz *EIG*, nedz *V. Visnapuu* nebija saskaņā ar Alkohola likuma 8. un 14. pantu prasītās mazumtirdzniecības atļaujas alkoholisko dzērienu importam, lai tos varētu laist mazumtirdzniecībā Somijā dzīvojošiem patērētājiem.

84 Tieši šādā kontekstā ir jānosaka, vai tāda prasība pēc mazumtirdzniecības atļaujas alkoholisko dzērienu importam kā pamatlietā minētā, lai tos varētu laist mazumtirdzniecībā Somijā dzīvojošiem patērētājiem, ir jāvērtē, ņemot vērā LESD 34. vai 37. pantu.

85 Somijas un Norvēģijas valdību skatījumā ar Alkohola likuma 13. pantu ieviestais monopols būtu jāvērtē, ņemot vērā LESD 37. pantu, savukārt šī likuma 14. pantā paredzētais atļaujas regulējums būtu jāvērtē, ņemot vērā LESD 34. pantu. Zviedrijas valdība un Komisija uzskata, ka pamatlietā aplūkotā prasība pēc mazumtirdzniecības atļaujas ir jāvērtē, ņemot vērā LESD 37. pantu, savukārt *V. Visnapuu* skatījumā tas būtu jādara, ņemot vērā LESD 34. pantu.

86 Saskaņā ar pastāvīgo Tiesas judikatūru noteikumi par monopola pastāvēšanu un darbību ir jāizvērtē, ievērojot LESD 37. panta normas, kas ir īpaši piemērojamas komerciāla valsts monopola ekskluzīvo tiesību izmantošanai (spriedumi *Rosengren* u.c., C-170/04, EU:C:2007:313, 17. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī *ANETT*, C-456/10, EU:C:2012:241, 22. punkts un tajā minētā judikatūra).

87 Turpretī citu valsts tiesību aktu normu ietekme uz tirdzniecību Savienības ietvaros, ko iespējams nošķirt no monopola darbības, lai arī tās to ietekmē, ir jāizvērtē, ņemot vērā LESD 34. pantu (spriedumi *Rosengren* u.c., C-170/04, EU:C:2007:313, 18. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī *ANETT*, C-456/10, EU:C:2012:241, 23. punkts un tajā minētā judikatūra).

88 Saskaņā ar šo judikatūru ir jāizvērtē, vai prasība pēc mazumtirdzniecības atļaujas alkoholisko dzērienu importam, lai tos varētu laist mazumtirdzniecībā Somijā dzīvojošiem patērētājiem, par ko ir piektais līdz astotais jautājums, ir noteikums par monopola esamību un darbību vai arī noteikums, ko ir iespējams nošķirt no monopola darbības.

89 Ar Alkohola likuma 13. pantu monopolam piešķirtais īpašais uzdevums ir saglabāt alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecības Somijā ekskluzivitāti. Ekskluzivitātes tiesības mazumtirdzniecībai *Alko* ir izslēgtas attiecībā uz divu kategoriju alkoholiskajiem dzērieniem, Alkohola likuma 14. pantā paredzot divas atkāpes; ar šādu tirdzniecību var nodarboties ikviena pienācīgi atļauju saņēmusi persona.

90 No iepriekšminētā izriet, ka Alkohola likuma 13. pantā iedibinātā monopola sistēma ir jāvērtē, ņemot vērā LESD 37. pantu, ciktāl tajā ir iekļauti noteikumi par komerciāla valsts monopola esamību un darbību.

91 Savukārt divas ar Alkohola likuma 14. pantu ieviestās atļauju alkoholam sistēmas neregulē *Alko* piešķirtā monopola darbību vai tā ekskluzivitātes tiesību īstenošanu iepriekšminētās judikatūras izpratnē, jo tajās bez *Alko* ir paredzētas tiesības citām personām, kuras saņēmušas atbilstošu atļauju mazumtirdzniecībā tirgot noteiktu kategoriju alkoholiskos dzērienus. Tādējādi šīs divas atļauju sistēmas var tikt nošķirtas no *Alko* uzticētā monopola darbības un, kā to pamatoti ir norādījušas Somijas un Norvēģijas valdības, ir jāvērtē, ņemot vērā LESD 34. pantu.

92 Iesniedzējtiesas uzdotais piektais līdz astotais jautājums skaidri attiecas uz prasību pēc mazumtirdzniecības atļaujas, kas pamatlietā ir izvirzīta *V. Visnapuu*. Uz šādu prasību noteikti attiecas Alkohola likuma 14. pants, un tādēļ tā ir jāvērtē, ņemot vērā LESD 34. pantu, nevis LESD 37. pantu.

93 Katrā ziņā, pamatojoties uz iesniedzējtiesas lēmumā konstatētajiem faktiem, kas īsumā izklāstīti šī sprieduma 32. punktā, šķiet, ka uz dažiem no *V. Visnapuu* importētajiem alkoholiskajiem dzērieniem, it īpaši spirtotajiem dzērieniem, neattiecās divas šī likuma 14. pantā iedibinātās atļauju sistēmas, tādēļ uz tiem attiecās vien monopola mazumtirdzniecība, kas saskaņā ar šī likuma 13. pantu ir uzticēta *Alko*.

94 Šai sakarā ir jāatgādina, ka, nepieprasot pilnībā atcelt komerciālus valsts monopolus, LESD 37. pantā ir paredzēta to pielāgošana tā, lai attiecībā uz preču sagādes un tirdzniecības nosacījumiem nepastāvētu nekāda dalībvalstu pilsoņu diskriminācija (spriedumi *Franzén*, C-189/95, EU:C:1997:504, 38. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī *Hanner*, C-438/02, EU:C:2005:332, 34. punkts un tajā minētā judikatūra).

95 Tā LESD 37. pantā ir ietverta prasība, lai monopola organizēšana un darbība notiktu, izslēdzot jebkādu diskrimināciju dalībvalstu pilsoņu starpā attiecībā uz apgādi un noieta tirgu, lai citu dalībvalstu izcelsmes preču tirdzniecība salīdzinājumā ar vietējām precēm nedz juridiski, nedz faktisku netiktu nelabvēlīgi ietekmēta un lai netiktu kropļota konkurence dalībvalstu ekonomiku starpā (spriedums *Franzén*, C-189/95, EU:C:1997:504, 40. punkts).

96 Tiesai iesniegtajos lietas materiālos šai sakarā nav pietiekamas informācijas; iesniedzējtiesas ziņā ir izvērtēt, vai saskaņā ar Alkohola likuma 13. pantu *Alko* uzticētais alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecības monopols atbilst iepriekšminētajiem priekšnosacījumiem.

Par pasākuma ar importa kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību esamību LESD 34. panta izpratnē

97 Ņemot vērā iepriekšminēto, ir jāizvērtē, vai tāds dalībvalsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, saskaņā ar kuru vienā dalībvalstī uzņēmējdarbību veicošam pārdevējam ir jāsaņem mazumtirdzniecības atļauja alkoholisko dzērienu importam, lai tos mazumtirdzniecībā pārdotu patērētājiem otrā dalībvalstī, ja šis pārdevējs nodrošina šo dzērienu transportēšanu vai to uztic trešai personai, ir pasākums ar importa kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību LESD 34. panta izpratnē.

98 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru LESD 34. pantā noteiktais aizliegums noteikt pasākumus ar kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību attiecas uz jebkuru dalībvalsts tiesisko regulējumu, kas tieši vai netieši, faktiski vai iespējami varētu ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm (skat. it īpaši spriedumus *Dassonville*, 8/74, EU:C:1974:82, 5. punkts, kā arī *Rosengren* u.c., C-170/04, EU:C:2007:313, 32. punkts).

99 Ņemot vērā šo judikatūru, ir jākonstatē, ka tāda prasība pēc mazumtirdzniecības atļaujas alkoholisko dzērienu importam kā pamatlietā aplūkotā kavē citās dalībvalstīs uzņēmējdarbību veicošus uzņēmējus brīvi Somijā importēt alkoholiskos dzērienu, lai tos laistu mazumtirdzniecībā.

100 It īpaši atbilstošajos valsts tiesiskā regulējuma noteikumos ir izvirzīti vairāki nosacījumi pamatlietā aplūkotās mazumtirdzniecības atļaujas saņemšanai. Pirmkārt, Alkohola likuma 14. panta trešajā daļā ir noteikts, ka alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecības atļauja var tikt piešķirta ikvienai personai, saistībā ar kuru tiek uzskatīts, ka tā atbilst vajadzīgajiem nosacījumiem un tai piemīt vajadzīgā uzticamība.

101 Otrkārt, Alkohola likuma 14. panta ceturtajā daļā ir precizēts, ka ar šī panta pirmajā un otrajā daļā minēto mazumtirdzniecību var nodarboties tikai iestāžu licencētās pārdošanas vietās, kas atbilst nosacījumiem par pārdošanas vietu un telpu, kā arī funkcionēšanu un tam, kur pārdošana tiek organizēta, lai būtu iespējams veikt efektīvu uzraudzību.

102 Šajos apstākļos tāda prasība pēc mazumtirdzniecības atļaujas alkoholisko dzērienu importam kā pamatlietā aplūkotā, lai tos varētu laist mazumtirdzniecībā Somijā dzīvojošiem patērētājiem, rada šķēršļus tirdzniecībai dalībvalstu starpā iepriekšminētās judikatūras izpratnē, jo tā kavē citās dalībvalstīs uzņēmējdarbību veicošus uzņēmējus brīvi Somijā importēt alkoholiskos dzērienu, lai tos laistu mazumtirdzniecībā.

103 Protams, Tiesa ir nospriedusi, ka valsts normas, kas ierobežo vai aizliedz dažus tirdzniecības veidus un kas, no vienas puses, attiecas uz visiem iesaistītajiem uzņēmējiem, kuri darbojas valsts teritorijā, un, no otras puses, kā juridiski, tā faktiski vienādi skar valsts preču un ārvalsts preču tirdzniecību, nav tādi, kas tieši vai netieši, faktiski vai iespējami ierobežo tirdzniecību starp dalībvalstīm tādā nozīmē, kas ieviesta ar judikatūru spriedumā *Dassonville* (8/74, EU:C:1974:82) (skat. it īpaši spriedumus *Keck* un *Mithouard*, C-267/91 un C-268/91, EU:C:1993:905, 16. punkts, kā arī *Ahokainen* un *Leppik*, C-434/04, EU:C:2006:609, 19. punkts).

104 Tai pat laikā pamatlietā aplūkotā prasība pēc mazumtirdzniecības atļaujas neatbilst pirmajam nosacījumam, ko Tiesa iedibinājusi spriedumā *Keck* un *Mithouard* (C-267/91 un C-268/91, EU:C:1993:905, 16. punkts), saskaņā ar kuru atbilstošās valsts tiesību normas ir jāpiemēro visiem uzņēmējiem, kas darbojas valsts teritorijā.

105 Pirmkārt, attiecībā uz Alkohola likuma 14. panta pirmajā daļā minēto prasību pēc mazumtirdzniecības atļaujas Tiesa konstatē, ka tā netiek piemērota visiem attiecīgajiem uzņēmējiem, kas darbojas valsts teritorijā. *Alko* ir tiesības saskaņā ar tiesību normu, proti, Alkohola likuma 13. pantu,

mazumtirdzniecībā tirgot visu veidu alkoholiskos dzērienus, ieskaitot tos, kas minēti Alkohola likuma 14. pantā. Tādējādi *Alko* nav no kompetentajām iestādēm jāsaņem mazumtirdzniecības atļauja analogos apstākļos, kādi minēti Alkohola likuma 14. panta trešajā daļā.

106 Otrkārt, Alkohola likuma 14. panta otrajā daļā minētā mazumtirdzniecības atļauja ir paredzēta tikai Somijā uzņēmējdarbību veicošiem alkoholisko dzērienu ražotājiem, izslēdzot ražotājus, kas uzņēmējdarbību veic citās dalībvalstīs.

107 Tādējādi tāda prasība pēc mazumtirdzniecības atļaujas alkoholisko dzērienu importam kā pamatlietā aplūkotā, lai tos varētu laist mazumtirdzniecībā Somijā dzīvojošiem patērētājiem, neatbilst pirmajam nosacījumam, kas iedibināts spriedumā *Keck* un *Mithouard* (C-267/91 un C-268/91, EU:C:1993:905, 16. punkts), tādēļ nav jāizvērtē, vai šī prasība tāpat gan juridiski, gan faktiski skar vietējo preču un citu dalībvalstu izcelsmes preču tirdzniecību.

108 Ņemot vērā iepriekšminēto, ir jānospriež, ka tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, saskaņā ar kuru vienā dalībvalstī uzņēmējdarbību veicošam pārdevējam ir jāsaņem mazumtirdzniecības atļauja alkoholisko dzērienu importam, lai tos mazumtirdzniecībā pārdotu patērētājiem otrā dalībvalstī, ja šis pārdevējs nodrošina šo dzērienu transportēšanu vai to uztic trešai personai, ir pasākums ar importa kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību LESD 34. panta izpratnē.

Par pamatojuma LESD 36. panta izpratnē esamību

109 Saskaņā ar LESD 36. pantu šis nolīgums neliedz piemērot importa, eksporta vai tranzīta aizliegumus vai ierobežojumus, kas pamatojas uz sabiedrības morāles, sabiedriskās kārtības vai valsts drošības apsvērumiem, uz cilvēku veselības un dzīvības aizsardzības, kā arī dzīvnieku un augu aizsardzības, nacionālu mākslas, vēstures vai arheoloģijas vērtību aizsardzības un rūpnieciskā un komerciālā īpašuma aizsardzības apsvērumiem. Šādus aizliegumus vai ierobežojumus tomēr nedrīkst piemērot dalībvalstu tirdzniecībā kā patvaļīgas diskriminācijas vai slēptas ierobežošanas līdzekļus.

110 No pastāvīgās judikatūras izriet, ka šķērslis preču brīvai apritei var būt attaisnots ar LESD 36. pantā uzskaitītajiem vispārējo interešu iemesliem vai imperatīvām prasībām. Vienā vai otrā gadījumā valsts pasākumam ir jābūt piemērotam, lai nodrošinātu attiecīgā mērķa sasniegšanu, un tas nedrīkst pārsniegt to, kas ir nepieciešams šā mērķa sasniegšanai (skat. it īpaši spriedumu *Ker-Optika* C-108/09, EU:C:2010:725, 57. punkts un tajā minētā judikatūra).

111 Somijas, Zviedrijas un Norvēģijas valdības, atšķirībā no *V. Visnapuu*, uzskata, ka prasība pēc mazumtirdzniecības atļaujas vienā dalībvalstī uzņēmējdarbību veicošam pārdevējam alkoholisko dzērienu importam, lai tos mazumtirdzniecībā pārdotu patērētājiem otrā dalībvalstī, ja šis pārdevējs nodrošina šo dzērienu transportēšanu vai to uztic trešai personai alkoholisko dzērienu importam, ir pamatota ar LESD 36. pantā uzskaitītajiem cilvēku veselības aizsardzības mērķiem. Somijas valdība it īpaši uzsver, ka Alkohola likuma mērķis – kā tas izriet no šī likuma 1. panta – ir alkohola patēriņu orientēt tādējādi, lai izvairītos no alkohola kaitīgas ietekmes uz cilvēkiem un sabiedrību, izveidojot monopola un atļauju sistēmu mazumtirdzniecībā.

112 It īpaši runājot par Alkohola likuma 14. pantu, no šīs tiesību normas izriet, ka mazumtirdzniecības atļauja var tikt izsniegta tikai personai, kas atbilst vajadzīgajiem nosacījumiem un kurai piemīt prasītā uzticamība saskaņā ar šī panta trešo daļu, un atbilstoši minētā panta ceturtajai daļai ar mazumtirdzniecību var nodarboties tikai iestāžu licencētās pārdošanas vietās un tur, kur pārdošana tiek organizēta tā, lai būtu iespējams veikt efektīvu uzraudzību.

113 Šai sakarā Somijas valdība uzsver, ka ieviestā mazumtirdzniecības atļauju sistēma ļauj kontrolēt, vai mazumtirgotāji ievēro noteikumus par alkoholisko dzērienu tirgošanas kontroli, proti, pienākumu tirgot tikai no septiņiem rītā līdz deviņiem vakarā, aizliegumu tirgot personām, kas jaunākas par 18 gadiem, un aizliegumu tirgot personām reibuma stāvoklī.

114 Šī valdība arī norāda, ka veselības aizsardzības līmenis un sabiedriskā kārtība, kas Somijas politikā alkohola jautājumā ir izvirzīti par mērķi, nevar tikt sasniegti ar mazāk ierobežojošiem līdzekļiem, kā vien mazumtirdzniecību pakārtot iepriekšējas atļaujas nosacījumam vai ekskluzīvām monopola tiesībām. Faktiski citās dalībvalstīs uzņēmējdarbību veicošiem pārdevējiem ļaut brīvi tirgot un piegādāt alkoholiskos dzērienus Somijas iedzīvotājiem nozīmētu ļaut radīt jaunu šo dzērienu izplatīšanas veidu, kas nekādi nebūtu pakļauts kompetento iestāžu kontrolei.

115 Tiesa jau ir atzinusi, ka tāds tiesiskais regulējums, kura mērķis ir ietekmēt alkohola patēriņu, lai novērstu alkoholisko vielu radīto kaitīgo ietekmi uz cilvēku veselību un sabiedrību, un ar kuru tādējādi tiek mēģināts cīnīties pret alkohola pārmērīgu lietošanu, atbilst LESD 36. pantā atzītajām rūpēm par sabiedrības veselību un sabiedrisko kārtību (spriedumi *Ahokainen* un *Leppik*, C-434/04, EU:C:2006:609, 28. punkts, kā arī *Rosengren* u.c., C-170/04, EU:C:2007:313, 40. punkts).

116 Lai rūpes par sabiedrības veselību un sabiedrisko kārtību varētu attaisnot tādu šķērsli, kādu uzliek iepriekšējās atļaujas sistēma pamatlietā, tomēr ir vajadzīgs, lai pasākums tiktu uzskatīts par samērīgu ar sasniedzamo mērķi un neveidotu nedz patvaļīgu diskrimināciju, nedz slēptu ierobežojumu tirdzniecībā starp dalībvalstīm (spriedums *Ahokainen* un *Leppik*, C-434/04, EU:C:2006:609, 29. punkts, skat. šajā ziņā arī spriedumu *Rosengren* u.c., C-170/04, EU:C:2007:313, 41. un 43. punkts).

117 Pirmkārt, attiecībā uz pasākuma samērīguma raksturu – runa ir par preču brīvas aprites principa izņēmumu – valsts iestādēm ir jāpierāda, ka to tiesiskais regulējums principā ir samērīgs, proti, tas ir vajadzīgs izvirzīto mērķu īstenošanai, šajā gadījumā – sabiedrības veselības un sabiedriskās kārtības aizsardzībai, un ka šis mērķis nevarētu tikt sasniegts ar mazāka apmēra aizliegumiem vai mazākiem Kopienas iekšējās tirdzniecības ierobežojumiem (šajā ziņā skat. spriedumus *Ahokainen* un *Leppik*, C-434/04, EU:C:2006:609, 31. punkts, un *Rosengren* u.c., C-170/04, EU:C:2007:313, 50. punkts un tajā minētā judikatūra).

118 Ja valsts pasākums ietilpst sabiedrības veselības jomā, ir jāņem vērā, ka cilvēku veselība un dzīvība ir pirmajā vietā starp Līgumā aizsargātajām vērtībām un interesēm un ka dalībvalstis pašas var izlemt, kādā līmenī tās vēlas nodrošināt sabiedrības veselības aizsardzību, kā arī veidu, kādā šis līmenis ir jāsasniedz. Tā kā tas vienā vai otrā dalībvalstī var atšķirties, dalībvalstīm ir jāatzīst plaša rīcības brīvība (spriedums *Ker-Optika*, C-108/09, EU:C:2010:725, 58. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī šajā ziņā spriedums *Ahokainen* un *Leppik*, C-434/04, EU:C:2006:609, 32. un 33. punkts).

119 Šajā gadījumā samērīguma un ieviesto pasākumu vajadzības pārbaude nozīmē juridisko un faktisko apstākļu analīzi, kas raksturo situāciju Somijā, un to iesniedzējtiesa var veikt labāk nekā Tiesa. Tādējādi iesniedzējtiesai, balstoties uz tās rīcībā esošajiem juridiskajiem un faktiskajiem apstākļiem, ir jāpārbauda, vai pamatlietā aplūkotā iepriekšējas atļaujas sistēma nodrošina veselības un sabiedriskās kārtības mērķa sasniegšanu un vai mērķis tikpat efektīvi nevarētu tikt sasniegts ar mazāk ierobežojošiem pasākumiem (šajā ziņā skat. spriedumus *Ahokainen* un *Leppik*, C-434/04, EU:C:2006:609, 37. un 38. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra, un *Rosengren* u.c., C-170/04, EU:C:2007:313, 55. punkts).

120 Šajā sakarā it īpaši ir jānorāda, ka ar Alkohola likuma 14. panta ceturto daļu ir ieviests pienākums ar mazumtirdzniecību nodarboties licencētās pārdošanas vietās. Kā to tiesas sēdē apstiprināja Somijas valdība, šis pienākums aizliedz saskaņā ar Alkohola likuma 14. panta pirmo vai otro daļu atļauju saņēmušām personām veikt attālinātu alkoholisko dzērienu pārdošanu, ja tās šos dzērienus transportē vai to uztic trešām personām.

121 Lai gan principā arī *Alko* mazumtirdzniecība saskaņā ar Alkohola likuma 13. panta otro daļu ir jāveic licencētā pārdošanas vietā, no šī likuma 13. panta trešās daļas tomēr izriet, ka *Alko* var nodarboties ar alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecību, tos nosūtot klientam vai pircējam saskaņā ar noteikumiem, kas pieņemti ar dekrētu. Šai sakarā atbildē uz šo jautājumu Somijas valdība apstiprināja, ka noteiktos gadījumos *Alko* tik tiešām ir tiesības nodarboties ar tirdzniecību, kur alkoholiskie dzērieni tiek nosūtīti klientam.

122 Šajos apstākļos iesniedzējtiesai ir tostarp jāpārbauda, vai mērķis, saskaņā ar kuru kompetentajām iestādēm kontrolēt, vai tiek ievēroti noteikumi par alkoholisko dzērienu tirdzniecības kontroli, – kā pienākums tirgot tikai no septiņiem rītā līdz deviņiem vakarā, aizliegums tirgot personām, kas jaunākas par 18 gadiem, un aizliegums tirgot personām reibuma stāvoklī, varētu tikt tikpat efektīvi sasniegts ar atļauju sistēmu, kurā nav prasības pēc tā, lai alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecība notiktu tikai iestāžu licencētās vietās.

123 Otrkārt, lai rūpes par sabiedrības veselību un sabiedrisko kārtību varētu attaisnot pasākumu ar importa kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību LESD 34. panta izpratnē, kā pamatlietā aplūkotā mazumtirdzniecības atļauja, papildus ir nepieciešams, lai šī prasība pēc atļaujas, kā tas tiek prasīts saskaņā ar LESD 36. pantu, netiktu piemērota dalībvalstu tirdzniecībā kā patvaļīgas diskriminācijas vai slēptas ierobežošanas līdzeklis (šajā ziņā skat. spriedumus *Ahokainen* un *Leppik*, C-434/04, EU:C:2006:609, 29. punkts, kā arī *Rosengren* u.c., C-170/04, EU:C:2007:313, 41. punkts).

124 Šai sakarā, runājot par Alkohola likuma 14. panta pirmajā daļā iedibināto mazumtirdzniecības atļauju sistēmu, kas attiecas uz alkoholiskajiem dzērieniem, kuri saražoti rūgšanas procesā un kuru sastāvā ir ne vairāk kā 4,7 tilp. % etilspirta, neviens Tiesas rīcībā esošs fakts neļauj uzskatīt, ka veselības un sabiedriskās kārtības apsvērumi, uz kuriem Somijas iestādes atsaucas, būtu novērsti no to mērķa un izmantoti tā, lai diskriminētu citu dalībvalstu izcelsmes preces vai netieši aizsargātu konkrētus valsts ražojumus (šajā ziņā skat. spriedumus *Ahokainen* un *Leppik*, C-434/04, EU:C:2006:609, 30. punkts, kā arī *Rosengren* u.c., C-170/04, EU:C:2007:313, 42. punkts).

125 Attiecībā uz Alkohola likuma 14. panta otrajā daļā iedibināto mazumtirdzniecības atļaujas sistēmu, kura alkohola pārdevējiem ļauj tirgot savu produkciju ar nosacījumu, ka dzērieni ir saražoti rūgšanas procesā un to sastāvā ir ne vairāk par 13 tilp. % etilspirta, Tiesa jau ir norādījusi, ka šī sistēma ir atvērta tikai uzņēmējdarbību veicošiem ražotājiem Somijā, izslēdzot ražotājus, kas uzņēmējdarbību veic citās dalībvalstīs.

126 Paredzot šo atkāpi izmantot tikai Somijā uzņēmējdarbību veicošiem ražotājiem, šīs tiesību normas rezultātā tiek aizsargāta to alkoholisko dzērienu valsts vietējā ražošana, kuri ir saražoti rūgšanas procesā un kuru sastāvā ir ne vairāk par 13 tilp. % etilspirta. Šāda iedarbība tai pat laikā nav pietiekama, lai pierādītu, ka Somijas iestāžu minētie veselības un sabiedriskās kārtības apsvērumi būtu novērsti no to mērķa un izmantoti tā, lai diskriminētu citu dalībvalstu izcelsmes preces vai netieši aizsargātu konkrētus valsts ražojumus LESD 36. panta un iepriekšminētās judikatūras izpratnē.

127 Atbildē uz jautājumu tiesas sēdē Somijas valdība precizēja, ka šī atļauju sistēma papildus iepriekšminētajiem veselības un sabiedriskās kārtības apsvērumiem kalpo tūrisma veicināšanas mērķim, jo tā ļauj ierobežotam skaitam uzņēmējdarbību Somijā veicošo alkoholisko dzērienu ražotāju, kas pielieto tradicionālas un mājamatnieku metodes, savu produkciju pārdot turpat ražošanas vietā. Šī valdība kā piemēru minēja noteiktus ogu vīnus, kas ražoti Somijas teritorijā atrodošās lauksamniecībās un kurus patērētāji var iegādāties turpat ražošanas vietā. Minētā valdība piebilda, ka tās kompetencē nav atļaut citās dalībvalstīs uzņēmējdarbību veicošiem alkoholisko dzērienu ražotājiem savu produkciju pārdot turpat ražošanas vietā, kas, loģiski, atrodas ārpus Somijas teritorijas.

128 Iesniedzējtiesai, pamatojoties uz visiem atbilstošajiem faktu un juridiskajiem apstākļiem, tostarp tās vietējās produkcijas ierobežoto, tradicionālo un mājamatniecisko raksturu, kurai tiek piemērota šī atkāpe, ko savos Tiesai iesniegtajos apsvērumos priekšplānā ir izvirzījusi Somijas valdība, ir jāizvērtē,

vai Somijas iestāžu minētie veselības un sabiedriskās kārtības apsvērumi ir novērsti no to mērķa un izmantoti tā, lai diskriminētu citu dalībvalstu izcelsmes preces vai netieši aizsargātu konkrētus valsts ražojumus LESD 36. panta izpratnē.

129 Ņemot vērā visus iepriekšminētos apsvērumus, uz piekto, sesto, septīto un astoto jautājumu ir jāatbild, ka LESD 34. un 36. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar tiem netiek aizliegts tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, saskaņā ar kuru vienā dalībvalstī uzņēmējdarbību veicošam pārdevējam ir jāsaņem mazumtirdzniecības atļauja alkoholisko dzērienu importam, lai tos mazumtirdzniecībā pārdotu patērētājiem otrā dalībvalstī, ja šis pārdevējs nodrošina šo dzērienu transportēšanu vai to uztic trešai personai, ja vien šis tiesiskais regulējums ir piemērots mērķa, kam tas kalpo, sasniegšanai – šajā gadījumā – veselības aizsardzībai un sabiedriskajai kārtībai, ja šis mērķis nevar tikpat efektīvi tikt sasniegts ar mazāk ierobežojošiem pasākumiem un ja šajā tiesiskajā regulējumā nav ietverti nedz patvaļīgas diskriminācijas, nedz slēptas ierobežošanas līdzekļi tirdzniecībā starp dalībvalstīm; tas arī ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

Par tiesāšanās izdevumiem

130 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

1) **LESD 110. pants, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes 1994. gada 20. decembra Direktīvas 94/62/EK par iepakojumu un izlietoto iepakojumu 1. panta 1. punkts un 7. un 15. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie neaizliedz tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu kā pamatlietā aplūkotais, ar kuru tiek ieviests akcīzes nodoklis noteiktiem dzērienu iepakojumiem, bet paredzēts atbrīvojums no šāda nodokļa gadījumā, ja šie iepakojumi ir integrēti spēkā esošā iepakojuma atgriešanas sistēmā;**

2) **LESD 34. un 36. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar tiem netiek aizliegts tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, saskaņā ar kuru vienā dalībvalstī uzņēmējdarbību veicošam pārdevējam ir jāsaņem mazumtirdzniecības atļauja alkoholisko dzērienu importam, lai tos mazumtirdzniecībā pārdotu patērētājiem otrā dalībvalstī, ja šis pārdevējs nodrošina šo dzērienu transportēšanu vai to uztic trešai personai, ja vien šis tiesiskais regulējums ir piemērots mērķa, kam tas kalpo, sasniegšanai – šajā gadījumā – veselības aizsardzībai un sabiedriskajai kārtībai, ja šis mērķis nevar tikpat efektīvi tikt sasniegts ar mazāk ierobežojošiem pasākumiem un ja šajā tiesiskajā regulējumā nav ietverti nedz patvaļīgas diskriminācijas, nedz slēptas ierobežošanas līdzekļi tirdzniecībā starp dalībvalstīm; tas arī ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.**

[Paraksti]